

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نشست کارشناسی؛

جناب آقای دکتر مفیدی - کارشناس مسائل بریتانیا

آخرین تحولات جدایی بریتانیا از اتحادیه اروپا (برگزیت)

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی ظریف

■ نکات برجسته

- ناتوانی حکمرانی انگلیس در دستیابی به توافقی فراگیر میان نیروهای داخلی برای خروج از اتحادیه اروپا (فقدان طرح خروج)
- باقی ماندن انگلیس در اتحادیه گمرکی اروپا در قالب ساز و کار **backstop**
- اختلاف انگلیس و اتحادیه اروپا در خصوص مرزهای ایرلند شمالی و جنوبی
- مخالفت مردم ایرلند شمالی و اسکاتلند با خروج از اتحادیه اروپا
- افزایش احتمال رجوع مجدد به رای مردم (همه پرسى) برای پایان دادن به اختلافات داخلی در خصوص برگزیت

■ مقدمه

در دو سال گذشته پدیده برگزیت به یکی از پیچیده‌ترین و بحث‌انگیزترین مسائل جاری در قاره اروپا تبدیل شده است. موضوعی که همواره در سخنان مقام‌های انگلیس و اتحادیه اروپا شنیده می‌شود و در واقع فرآیند خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا را تنظیم می‌کند. پدیده برگزیت مسئله‌ای که به صورت اجتناب‌ناپذیری آینده اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و قضایی بریتانیا را تحت تاثیر قرار خواهد داد و تبعات آن نسل‌های آینده را نیز به شدت متأثر خواهد کرد.

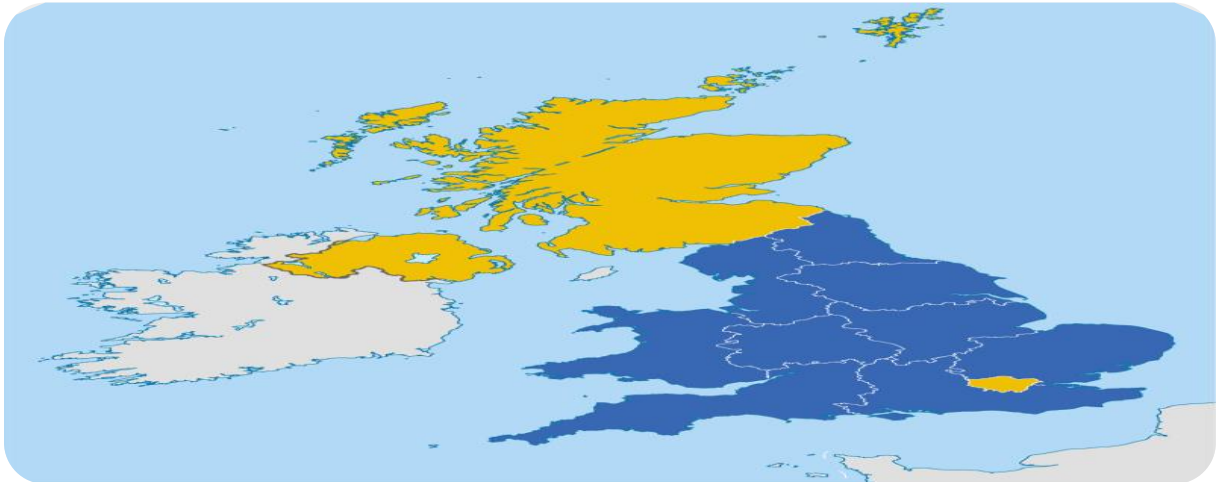
در سال ۲۰۱۵ میلادی بود که «دیوید کامرون» نخست‌وزیر وقت انگلیس و رهبر پیشین حزب محافظه‌کار پیش از انتخابات سراسری سال ۲۰۱۵ به مردم این کشور وعده داد همه‌پرسی جدایی از اتحادیه اروپا برگزار خواهد کرد. هدف کامرون در آن مقطع زمانی مقابله با بحران مهاجرت و کنترل بر مرزها به منظور توقف آمدوشد آسان مهاجران به ویژه از کشورهای فقیر اروپایی بود که فشار زیادی را بر دولت محافظه‌کار وارد می‌کرد. اما نتیجه همه‌پرسی بریتانیا از اتحادیه اروپا موجب شگفتی شد و کامرون که از حامیان ماندن در اتحادیه اروپا بود، بعد از رای مردم به خروج از اتحادیه اروپا، از رهبری حزب حاکم محافظه‌کار کناره‌گیری کرد و در نتیجه از نخست‌وزیری بریتانیا کنار رفت. در همه‌پرسی ماه ژوئن سال ۲۰۱۶ در بریتانیا، ۵۳ درصد از شرکت‌کنندگان انگلیس رای به خروج داده بودند. در ولز نیز بیش از ۵۲ درصد رای‌دهندگان رای به خروج دادند. اما در اسکاتلند و ایرلند شمالی شرایط متفاوت بود و به ترتیب ۴۴ درصد و ۳۸ درصد شرکت‌کنندگان رای به خروج داده بودند و اکثریت آراء متعلق به موافقان ماندن در اتحادیه اروپا بود اما مجموعاً رای همه بریتانیا به خروج بود.

- جدول رای نهایی مردم بریتانیا به برگزیت

رای به ماندن در اتحادیه اروپا		رای به خروج از اتحادیه اروپا	
درصد	نفر	درصد	نفر
(۴۸/۱ درصد)	۱۶/۱۴۱/۲۴۱	(۵۱/۹ درصد)	۱۷/۴۱۰/۷۴۲

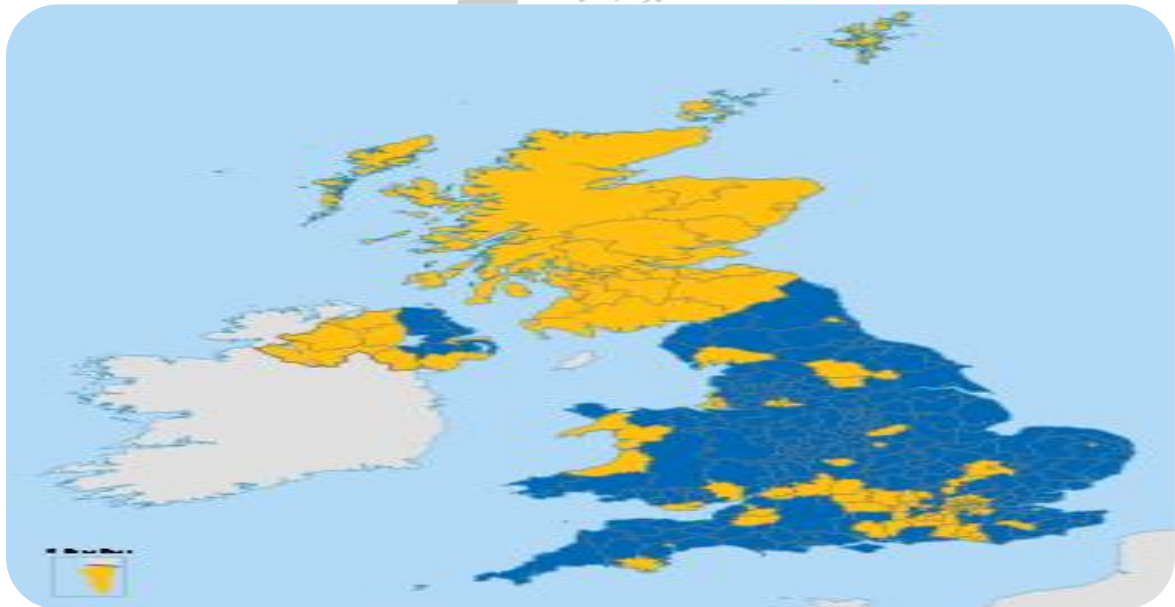
- رای کشورهای تشکیل دهنده بریتانیا به برگزیت

- انگلیس و ولز رای به خروج (آبی) - اسکاتلند و ایرلند شمالی و شهر لندن رای به ماندن (زرد)

پروس
خری
معاونت
سای

- رای مناطق پارلمانی بریتانیا به برگزیت - رای به خروج (آبی) - رای به ماندن (زرد)

چند ماه بعد از همه‌پرسی برگزیت، مذاکرات از ۲۹ مارس سال ۲۰۱۷ با به جریان انداختن « ماده ۵۰ معاهده لیسبون » که قواعد خروج یک عضو اتحادیه اروپا را تعیین می‌کند، آغاز شد و از ماه ژوئن سال ۲۰۱۷ تاکنون حداقل ماهی یکبار مذاکره میان

بریتانیا و اتحادیه اروپا برگزار شده است. بر اساس قوانین اتحادیه اروپا، دو سال بعد از به جریان انداختن ماده ۵۰ معاهده لیسبون، بریتانیا باید از اتحادیه اروپا خارج شود، اما در صورت توافق اعضای اتحادیه، این تاریخ می‌تواند تغییر کند و ضرب‌الاجل برگزیت به تعویق بیفتد. با این حال مذاکرات همانطور که پیش بینی می‌شد با مشکلات متعددی روبرو شد. اختلافات اساسی و بنیادی درون خود بریتانیا به شدت افزایش یافت (مخالفت اسکاتلند و ایرلند شمالی برای خروج) و اختلافات میان لندن و بروکسل بر سر شروط برگزیت آنقدر زیاد بوده که به راحتی می‌توان گفت مذاکرات برگزیت تاکنون بی‌حاصل بوده و خود نخست وزیر بریتانیا بارها اعلام کرده احتمال دارد این کشور بدون حصول توافقی، اتحادیه را ترک کند.

◆ طرح چکرز

نخست وزیر انگلیس برای مذاکرات برگزیت طرحی را تحت عنوان «طرح چکرز» معرفی کرده است. چکرز نام محل سکونت رسمی نخست وزیر بریتانیا است. این طرح جنجال زیادی به پا کرده و چهار موضوع را درباره روابط لندن و بروکسل بعد از برگزیت در بر می‌گیرد که شامل مسائل اقتصادی، همکاری امنیتی، زمینه‌های همکاری در آینده و چارچوب‌های مورد نیاز برای اجرای توافق است. طرح چکرز در ماه جولای سال ۲۰۱۸ پیشنهاد شد و به دنبال حفظ روابط نزدیک لندن و بروکسل است. این طرح به دنبال ایجاد ناحیه تجاری آزاد میان بریتانیا و اتحادیه اروپا برای کالاها با یک دستورالعمل مشترک است. این دستورالعمل می‌تواند محدودیت‌هایی برای بریتانیا در توافقات تجاری با دیگر کشورها ایجاد کند. این طرح همچنین خواستار روابط تجاری بدون مرز سخت در ایرلند شمالی و جمهوری ایرلند است. انگلیس از بازار واحد اروپا، اتحادیه گمرکی و ساز و کار تعیین سیاست کشاورزی و ماهیگیری این اتحادیه خارج می‌شود تا قوانین خود را در پیش گرفته و بر مرزها و پول خود کنترل داشته باشد. همچنین بر این اساس، دادگاه اتحادیه اروپا دیگر اختیاراتی در بریتانیا نخواهد داشت. در مورد آمد و شد شهروندان اتحادیه اروپا به بریتانیا نیز، سخت‌گیری‌هایی وجود خواهد داشت اما لندن اجازه سفر این شهروندان در تعطیلات، برای تجارت و تحصیل را خواهد داد.^۱

◆ ساز و کار «حفاظ» (backstop plan)

لندن معتقد است اگر توافق تجاری برگزیت حاصل نشود، ساز و کار «حفاظ» به عنوان یک شبکه امن برای مدتی بعد از پایان دوره گذار برگزیت ارائه شود، یعنی یک سال بعد از پایان سال ۲۰۲۰ همچنان بریتانیا در اتحادیه گمرکی اروپا باقی بماند. در واقع سازوکار «حفاظ» قصد دارد فضایی فراهم کند که یک توافق موقت گمرکی میان دو طرف وجود داشته باشد. علاوه بر آن بریتانیا قادر خواهد بود با دیگر کشورهای جهان مذاکره کرده و توافقات تجاری آزاد منعقد کند و این مسئله تاثیری بر عملکرد توافق موقت گمرکی نخواهد داشت. در کل این طرح، بریتانیا را در اتحادیه گمرکی اروپا برای مدتی بعد از دوره گذار نگه می‌دارند تا مانعی برای ایجاد مرز سخت میان ایرلند شمالی و ایرلند جنوبی شود.^۲

۱ - خبرگزاری فارس، «برگزیت، از کجا شروع شد و به کجا ختم می‌شود؟»، ۱۳۹۷/۷/۱۰

۲ - همان

◆ توافق خروج

بریتانیا روز ۲۹ مارس ۲۰۱۹ (۹ فروردین ۱۳۹۸) اتحادیه اروپا را به صورت رسمی ترک خواهد کرد. اما سوال اساسی این است که این خروج چگونه رخ خواهد داد؟ در ماه نوامبر گذشته نمایندگان اتحادیه اروپا و بریتانیا بر سر بیانیه‌ای سیاسی که چندوچون روابط آنها را پس از برگزیت مشخص می‌کند توافق کردند و در تاریخ ۲۵ نوامبر هم سران اتحادیه اروپا در اجلاس مشترک خود در بروکسل به طور رسمی توافق برگزیت را تایید کردند. با این حال نهایی شدن توافق خروج نیاز به موافقت مجلس نمایندگان بریتانیا نیز دارد. توافقی که حاصل شده است دارای مخالفانی جدی در بریتانیا می‌باشد. بلافاصله پس از توافق لندن با اتحادیه اروپا «جرمی کوربین» رهبر حزب کارگر انگلیس از مخالفت جدی نمایندگان حزب متبوع خود در پارلمان با توافق برگزیت خبر داد. وی گفت: این توافق شکست نگون بختانه مذاکراتی است که ما را با بدترین‌های جهان تنها خواهد گذاشت.^۱ کوربین قبلا اعلام کرده بود اگر اعضای این حزب در نشست حزب کارگر خواستار برگزاری همه‌پرسی دوم درباره برگزیت یعنی خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا شوند، وی با آن موافقت خواهد کرد. از سوی دیگر سخنگوی نخست وزیر انگلیس هم تهدید کرد کابینه خانم «ترزای می» موافقت خود را برای خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا حتی بدون موافقت پارلمان اعلام کرده است. با وجود اختلافات اساسی در حاکمیت بریتانیا تنها یک روز مانده به رای گیری توافق خروج در پارلمان انگلیس خانم می رای گیری ۱۱ دسامبر را به تعویق انداخت و در مجلس دیدگاه‌هایش را با نمایندگان مطرح کرد و گفت:^۲

- چون برایش روشن شده که پارلمان درباره این لایحه نگرانی‌هایی "عمیق و وسیع" دارد و با اختلاف "قابل توجه" به آن رای منفی خواهد داد قصد دارد به این موضوع رسیدگی کند و با مذاکره با رهبران اروپا، اطمینان خاطر بیشتری درباره موضوع مناقشه برانگیز مرز بین اتحادیه اروپا و بریتانیا ایجاد کند.

- این لایحه همچنان بهترین لایحه ممکن برای خروج از اتحادیه اروپا است و برای حصول توافق باید در مواردی سازش کرد.

- همه‌پرسی مجدد و برگزاری چنین رفراندومی باعث افزایش شکاف‌ها در کشور خواهد شد.

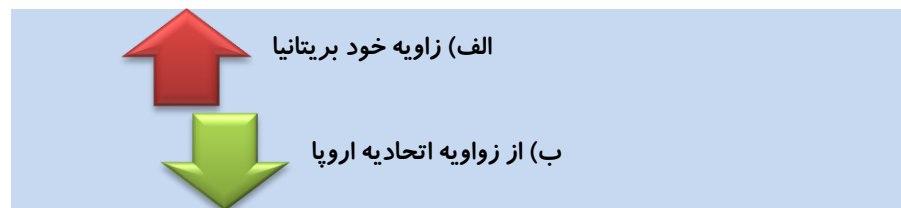
۱ - اقتصادنیوز، ۱۳۹۷/۹/۴

۲ - بی بی سی، ۱۲/۱۰/۲۰۱۸

به هر حال آینده بریتانیا و روابطش با اتحادیه اروپا کاملا وابسته به نحوه خروج بریتانیا از اتحادیه اروپاست. بسیاری از نمایندگان حزب کارگر تنها راه خروج از بن بست فعلی را برگزاری انتخابات زودرس پارلمانی می‌دانند. انتخاباتی که آنها امیدوارند در آن پیروز شده و با نخست وزیر جرمی کوربین، بتوانند مشکل برگزیت را به شکلی متفاوت از خانم می با اتحادیه اروپا حل و فصل کنند.

◆ گزارش نشست تخصصی با حضور دکتر حسین مفیدی:

بطور کلی ما می‌توانیم پدیده برگزیت را از دو زاویه مورد توجه قرار دهیم: با توجه به گستردگی مطالب در خصوص برگزیت در اینجا تلاش می‌کنیم این پدیده را از منظر سپهر سیاسی، امنیتی و اجتماعی انگلستان مورد توجه قرار دهیم.

◆ مشکلات توافق خروج (برگزیت)

در ابتدا باید شاخص‌های توافقنامه خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا را بررسی کنیم. چون این شاخص‌ها هم اکنون به محور اساسی تمام مشکلات و درگیری‌ها در میان احزاب و جریانات سیاسی انگلیس تبدیل شده است. اما ریشه‌های شکافی که در انگلیس بخاطر توافق خروج ایجاد شده چیست؟

۱- « بک استاپ »

بک استاپ به مفهوم یک منطقه تجاری و اقتصادی واحد میان اتحادیه اروپا و بریتانیا است که قبل از دوره انتقال عملیاتی می‌شود مگر آنکه و تا زمانی که توافق بعدی میان اروپا و انگلیس اجرایی شود. بک استاپ یک ایده «تضمینی» است و قرار نیست اجرایی شود. به چه معنا؟

یعنی بعد از اینکه فرصت زمانی اروپا و انگلیس برای مذاکرات جدایی به پایان برسد اتحادیه اروپا و انگلستان وارد یک دوره «انتقال» میشوند که حدود ۲۰ ماه طول میکشد. در دوره انتقال تمام مناسبات میان اتحادیه اروپا و انگلستان در سالهای اخیر استمرار پیدا میکند. با یک تفاوت که انگلستان دارای حق رای در اتحادیه اروپا نیست. و در تصمیم‌سازی‌های اتحادیه اروپا نمیتواند اثر بگذارد. اما می‌تواند از همه مزایای اتحادیه اروپا استفاده کند تا این دوره گذار سپری شود. این دوره بسیار مهم است چون فرصت را در اختیار دو طرف قرار می‌دهد تا «نهادسازی» کرده و بسترهای این جدایی را فراهم آورند. علیرغم این نکته یک اشکال جنس بک استاپ دارد. این منطقه تجاری مشترک تمام کالاها بجز «صنعت شیلات» را پوشش میدهد و در واقع کل بریتانیا را هم‌تراز منطقه گمرکی اروپا میکند در عین حال ایرلند شمالی رو تا حدودی در بازار واحد نگه می‌دارد. ایرلند شمالی در این طرح نسبت به مناطق دیگر، انطباق بیشتری با قواعد بازار اروپا پیدا میکند و آن بخاطر نگرانی‌هایی است که اروپا همیشه در مورد ایرلند شمالی و مرزهای سخت میان ایرلند شمالی و جنوبی داشته است.

توجه کنیم مساله ایرلند پیشینه تاریخی امنیتی گسترده ای دارد. گشودگی مرزها فرصتی را ایجاد کرده تا صلح و آرمش در جزیره ایرلند برقرار شود. وقتی اقتصاد و تجارت مطرح میشود و الویت می یابد انگاره‌های هویتی و درگیری‌های تاریخی پروتستانها و کاتولیک‌ها در ایرلند به کناری رانده می‌شود. اتفاقی که در ایرلند رخ داده است اما احساس مقامات اروپایی و انگلیسی این است که هنوز آتش زیر خاکستر (اختلافات) در ایرلند وجود دارد و تعاملات بازرگانی دو تجاری میان دو ایرلند سبب شده تا اختلافات به حاشیه رانده شود. در این طرح ایرلند شمالی ذیل مجموعه‌ای از قواعد تا حدودی متفاوت از باقی مناطق بریتانیا می رود و برخی از کالاهایی که میان جزیره ایرلند و خاک بریتانیا مبادله میشود نظارت‌های گمرکی بیشتری بر آنها صورت می‌گیرد. جنس این اتفاق همان چیزی است که وحدت گرایان ایرلند و طرفداران برگزیت از آن نگران هستند. یعنی دو سپهر جغرافیایی متفاوت از منظر تقابلات تجاری با اتحادیه اروپا وجود داشته باشد به گونه‌ای که ایرلند منطقه جداگانه به نظر می‌رسد و این برای انگلیس نگران کننده است. «به عبارت دیگر آغازی خواهد بود بر پایان». نگاه سیاستمداران در انگلیس و اروپا بلند مدت است و به پیامدهای دهه‌های بعد نیز توجه دارند و انگلیس مایل نیست ایرلند شمالی از مجموعه بریتانیا جدا شود. اما هواداران برگزیت نگران هستند در غیاب یک طرح جایگزین، انگلستان برای مدتها در یک توافق گمرکی با اتحادیه اروپا قفل شود. در قالب طرح «بک استاپ» این نگرانی وجود دارد که توافق جدید به نتیجه نرسد و بریتانیا مدتها در قالب طرح بک استاپ، باقی بماند و فرصت‌هایی را پیدا نکند. همچنین پیش نویس جدایی هیچ اشاره‌ای به اسکاتلند نمی‌کند. رهبران اسکاتلند می‌گویند چرا ایرلند شمالی از یکسری امتیازات برخوردار شده است ولی اسکاتلند آن امتیازات را ندارد. اکثریت مردم اسکاتلند به جدایی از اتحادیه اروپا رای منفی دادند و مایلند با اتحادیه اروپا باقی بمانند. آنها حتی بیشتر از ایرلند شمالی مخالف جدایی از اتحادیه اروپا هستند و مایل به حضور در بازارهای آزاد هستند و به برگزیت نه گفتند.

۲- لزوم سطحی از انطباق انگلستان با قواعد اتحادیه اروپا

بر اساس توافقنامه خروج، انگلستان متعهد به رعایت قواعد «رقابت» و قواعد حوزه «کمک‌های دولتی» به صنعت شده است. انگلستان باید استانداردهای اشتغال خود را کاملا رقابت‌پذیر کند. یعنی این امکان وجود ندارد که لندن مالیات از شرکت‌ها راکم کند و از سوی دیگر کمک دولتی هم به شرکتها صورت گیرد تا رقابت‌پذیری شرکت‌های انگلیسی را با اروپا افزایش دهد. اروپا زیر بار اینگونه سیاستها نمیروند و کاملا هم مشخص است. مشکل این است که هواداران برگزیت به دنبال فرصتی برای کم کردن مالیات و قاعده زدایی هستند تا به واحدی سیاسی - اقتصادی مانند سنگاپور تبدیل شوند ولی اتحادیه اروپا میگوید قواعد اروپا باید در انگلیس نیز رعایت شود.

۳- اصلا برگزیتی وجود ندارد

بر اساس توافقنامه خروج و هم در بیانیه سیاسی خروج، روابط آینده دو طرف بویژه در بخش خدمات، صنعت و حمل و نقل مبتنی بر ایده بک استاپ باقی می‌ماند. یعنی عملا ما چیزی بنام برگزیت یا خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا نداریم. اگر توافقنامه خروج عملیاتی شود در واقع برگزیتی انجام نشده است. یعنی بخش مهمی از پیوندهای بریتانیا و اتحادیه اروپا همچنان برقرار است.

۴- حکمرانی انگلیسی

بر اساس مفاد توافقنامه خروج پس از پایان دوره انتقال و اجرای توافق خروج، برای مدیریت و رسیدگی به اختلافات بریتانیا و اتحادیه اروپا حکمیت یک هیات داوری ۵ نفره مورد توافق قرار گرفته است. نکته مهم این است که هر مساله و اختلافی که مرتبط شود با قانون اتحادیه اروپا امکان طرح شدن در این هیات داوری رفع اختلافات را ندارد. به عبارت دیگر در آنجا بحثهای خیلی کم اهمیت تر و صرفا مسائل بازرگانی مطرح است. در واقع بازگشت کنترل به قاعده‌نویسی و قانونگذاری ملی که انگلیس در پی آن از اتحادیه اروپا خارج شد محقق نمیشود.

۵- نبود ضرب الاجل برای دستیابی به توافق خروج

در توافق خروج اینگونه آمده است که دو طرف تلاش می کنند تا شش ماه پیش از پایان دوره انتقال، یک توافق نامه تجاری به امضا برسانند. با این حال اگر به توافق نرسیدند می‌توانند مشترکا دوره انتقال را مجددا تمدید کنند. مسئله این است که به تمدید دوره انتقال اشاره می‌شود ولی به اینکه چند بار و چه مدت تمدید مجدد شود اشاره‌ای نشده است. در واقع مشخص نیست این تمدید تا کی می‌تواند ادامه داشته باشد و چه موقع پایان می‌یابد. پس عملا شاهدیم چیزی بنام برگزیت وجود ندارد. و جز نامی از برگزیت باقی نمی‌ماند.

نکات مهم

خانم «ترزای می» نخست وزیر انگلیس به این نتیجه رسیده است که هیچ توافقی که همه گروه‌های داخلی را بشود با آن همسو کرد وجود ندارد. این یک واقعیت در سپهر سیاسی انگلیس است که نظرها به قدری متنوع و متفاوت است که امکان اجماع کلی در خصوص برگزیت وجود ندارد. - پس از چندماه مذاکره مشخص شده که حصول همزمان اهداف سه گانه انگلیس از مذاکره خروج غیر ممکن است. سه هدف اصلی انگلیس از خروج :

۳- تضمین یک رویکرد برگزیتی ملی و پوشش تمام خاک بریتانیا برگزیت بریتانیایی

۲- ترک بازار واحد و اتحادیه گمرکی

۱- جلوگیری از ایجاد مرز سخت بین دو ایرلند

اگر دقت کنیم این سه گانه با هم قابل جمع نیست. مثلا انگلیس می‌خواهد از ایجاد مرز سخت دو ایرلند جلوگیری کنیم. در این صورت باید بخشی از سطح مناسبات تجاری میان ایرلند شمالی و اتحادیه اروپا حفظ شود با این کار رویکرد ملی دیگر مفهومی ندارد.

۱- تصویب توافق خروج در مجلس عوام

تصویب طرح توافق خروج در مجلس عوام بریتانیا دور از ذهن نیست. تاکنون نیز دولت توانسته است تمام ایده ها و طرحهای خود را در مجلس عوام به تصویب برساند (تصویب برگزیت در مجلس عوام). بخشی از هواداران برگزیت معتقدند نیروهای داخلی و خارجی مصمم هستند تا برگزیت (رای مردم به خروج) را به نابودی بکشانند و یا روند آن را کند کنند. این بخش ممکن است در نهایت متقاعد شوند که اگر با این توافقنامه مخالفت کنند در واقع مسیر کسانی را هموار میکنند که به دنبال «همه پرسی مجدد» برگزیت هستند. این گروه اگر به این نتیجه برسند که با مخالفت با طرح خانم می مسیری را هموار میکند که مسیر برگزیت دوم و ماندن در اتحادیه اروپا تحقق یابد، حتی با یأس و ناراحتی، به طرح خروج فعلی رای می دهند زیرا برگزیت به هر حال انگلیس را از اتحادیه اروپا خارج می کند. اما اگر از سوی دیگر به این نتیجه برسند که اگر حتی با توافقنامه مخالفت کنند کمکی به هواداران همه پرسی مجدد نمی کنند آن موقع با توافق خروج فعلی مخالفت خواهند کرد و تلاش می کنند مخالفتشان با این طرح، به سکوی پرتاب خود و شکست خانم می تبدیل شود. مثلا فردی مانند آقای جانسون وزیر خارجه اسبق انگلیس مایل است به جای خانم می نخست وزیر شود و این فرصت مناسبی برای آنهاست. در حزب کارگر هم البته افتراق زیادی وجود دارد. حزب کارگر هم نمایندگان در پارلمان دارد که ممکن است رای به توافقنامه خروج دهند. در هر دو حزب کارگرومحافظه کار به شدت نگرانی هایی در خصوص به قدرت رسیدن آدمی مانند جرمی کوربین وجود دارد. برخی از هواداران جدی برگزیت معتقدند اگر کوربین رای بیاورد و نخست وزیر شود مانند این است که فیدل کاسترو در انگلیس به قدرت رسیده است. احساس آنها این است که در صورت رای آوردن کوربین تحولات قابل توجهی در سیاست و امنیت انگلستان رخ خواهد داد. خود آقای کوربین نیز موضع روشنی ندارد. رویکردهای او معمولا محافظه کارانه است و او فردی قاطع نیست. تلاش اخیر کوربین این نبود که دولت رای عدم اعتماد بگیرد بلکه به دنبال این بود که شخص نخست وزیر (خانم می) رای عدم اعتماد بگیرد. میان این دو تفاوت بسیار زیادی وجود دارد. این روش آقای کوربین نیز به طرفداران طرح خروج کمک می کند و موجب شده تا شخص خانم می بتوانند از حزب کارگر نیز یارگیری کنند.

۲- مخالفت مجلس عوام با توافق خروج

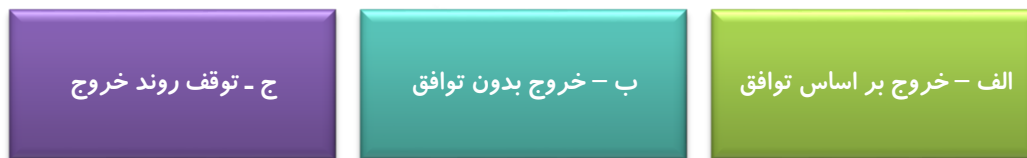
در این صورت سناریوی خروج بدون توافق روی میز قرار خواهد گرفت. سناریوی تغییر رهبری حزب محافظه کار نیز البته مطرح می شود. باید توجه داشت امروزه خانم می دارای موقعیت نسبتا تثبیت شده ای است خصوصا بعد از رای اعتماد اخیر برای رهبری حزب محافظه کار. اما مشکل این است که نخست وزیر عملا حتی یک گام نمی تواند به سمت جلو بردارد. او گامهایی که باید برای آینده بریتانیا بردارد و اتفاقا این گامها را امروز باید بردارد و برداشتن این گامها در ماههای آینده دیر خواهد بود نمی تواند بردارد. از سوی دیگر نباید فراموش کرد در رای گیری اخیر حزب محافظه کار نزدیک به یک سوم آراء حزبی به نفع او نبودند که در چند دهه گذشته چنین وضعیتی بی سابقه بوده است. یعنی بعید نیست به تدریج و در آینده در رهبری حزب محافظه کار نیز تغییراتی روی دهد.

۳- انتخاب پارلمانی جدید

این نظریه وجود دارد که چون کسب اجماع داخلی میان احزاب و سیاستمداران ممکن نیست انگلیس یا باید بدون توافق از اتحادیه اروپا خارج می‌شود و یا همه‌پرسی خروج از اتحادیه اروپا دوباره باید برگزار می‌شود. راه دیگر برای حل این مشکل برگزاری انتخابات پارلمانی است تا دولت جدیدی روی کار آمده و به گونه‌ای متفاوت گفتگو با اتحادیه اروپا برای خروج را آغاز کند.

۴- همه‌پرسی

رای ۵۰-۵۰ گذشته به برگزیت چه معنایی دارد؟ در مورد رویدادی که میتواند بر سرنوشت نسلهای بعدی بریتانیا اثر بگذارد. اینگونه رای گیری اصلا منطقی نیست و در انگلیس نیز به این مساله رسیده اند. باید سوالات به گونه ای تنظیم می‌شد که مشخص شود مردم در بریتانیا چه میخواهند؟ باید برای پاسخ به اینگونه سوالات اکثریت قابل توجهی از مردم به آن رای مثبت یا منفی بدهند. در برگزیت دوم ممکن است این سه پرسش مطرح شود.

◆ نتیجه‌گیری

جنس تمام چیزهایی که تاکنون درباره پدیده برگزیت گفته ایم «عدم قطعیت» است. باید همه احتمالات را در نظر گرفت. هم اکنون هیچ چشم انداز روشنی از آینده برگزیت وجود ندارد. حتی چشم‌اندازی روشن از آینده بریتانیا نیز وجود ندارد. اما چرا؟ در اینجا دو مشکل بزرگ وجود دارد.

۱- فقدان ویژن

برگزیت پیچیده‌ترین بحران سیاسی نیم قرن گذشته بریتانیا است. هم اکنون بریتانیا وارد گردابی تاریک شده که هر چیزی ممکن است خروجی آن باشد. این موقعیتی است که عدم قطعیت‌ها را برمی‌سازد و مولد عدم قطعیت است. مشکل اصلی بریتانیا این است که فقط می‌داند چه چیزی نمیخواهد. وضعیت غایبی بریتانیا هم اکنون مشخص نیست. آن چیزی که بریتانیای پسابزرگزیت باید به آن تبدیل شود و اینکه چه چیزی باید باشد مشخص نیست. از روز اول نیز اجماعی در آن خصوص وجود نداشت. معتقدان به برگزیت آن پالس‌هایی که نظام بین‌الملل و ساختار بین‌دولتی آن و ساختار بین‌دولتی مرتبط با اتحادیه اروپا و روابط منطقه‌ای و خود انگاری بریتانیا فرستاده بودند را به درستی درک نکرده بودند بنابراین ما با یک فقدان ویژن روبرو هستیم. هم اکنون چیزی وجود ندارد که بتوان همه احزاب و گروه‌ها را حول آن جمع کرد.

در میان محافظه کاران بین طرفداران خروج بدون توافق و «کانادا پلاسها» که معتقدند انگلیس باید به سمت مدلی از جنس رابطه کانادا و اتحادیه اروپا برود (مدل توافق نامه‌ای) نقطه مشترکی وجود ندارد. البته طرح چکرز خانم می «نروژ پلاس» است و توافق نامه خانم می نیز بر همین اساس تنظیم شده است. یعنی روابطی که نروژ با اتحادیه اروپا دارد به عنوان الگو مورد توجه قرار گیرد. از سوی دیگر در حزب کارگر هم گروه‌های متفاوتی وجود دارند:

۱- اروپا گرایان

۲- شکاک‌ها به اتحادیه اروپا

۹۰ درصد اعضای حزب کارگر و اتحادیه‌های کارگری خواهان ادامه حضور در اتحادیه اروپا هستند. اما دیدگاه آقای کوربین و مک دانل رهبر و معاون حزب و بخشی از نمایندگان حزب کارگر در مجلس عوام خروج از اتحادیه اروپاست. شکاکان به اتحادیه اروپا هم بخش‌هایی از حزب کارگر هستند که به اتحادیه اروپا به عنوان یک موجودیت کاپیتالیستی نگاه می‌کند نه سوسیالیستی و رفاه محور.

به هر حال، آیا در این فضا نباید به این نتیجه برسیم که قفل فعلی را مردم باید باز کنند. ساخت نظام حکمرانی انگلیس قادر به باز کردن این قفل نیست و رجوع به مردم برای پایان دادن به این چند دستگی احساس می‌شود و به همین دلیل است که مسائلی مانند فراندوم دوم هر روز پررنگ‌تر می‌شود

۲- بمران عمیق قانون اساسی

مجلس عوام چند ماه قبل از فراندوم خروج با یک اکثریت ساده به برگزاری فراندوم خروج رای داد. این مجلس به هیچ عنوان به پیامدهای پیچیده‌ای که به دنبال این رای بوجود می‌آید توجه نکرد و عواقب آن را در نظر نگرفت. مثلاً به پیچیدگی‌های یک مرز بدون اصطکاک در ایرلند توجه نداشت. بعد از ۴۵ سال عضویت در اتحادیه اروپا بخش عمده اقتصادی، حقوقی و اداری بریتانیا با اتحادیه اروپا همگرا شده و بخش‌هایی کاملاً در آمیخته شده‌اند. لذا عملاً ما با دو موجودیت متفاوت مواجه نیستیم و مشخصاً خروج به سادگی صورت نمی‌گیرد که این مساله هم مورد توجه قرار نگرفت و اکنون توافق خروج بسیار پیچیده و مبهم است که این مسائل از ضعف‌های قانون اساسی بریتانیا است که خود را نشان داده است.